

Projekt

z dnia 30 października 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY PRZECISZÓW**

z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2024 – 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r., poz. 424 ze zm.) Rada Gminy Przeciszów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2024 – 2030 stanowiący Załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXI/147/21 Rady Gminy Przeciszów z dnia 10 marca 2021r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025.

§ 4. 1. Uchwała podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Władysław Kozub

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Przeciszów
z dnia.....2024 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata
2024 – 2030**

Spis treści:

Wstęp	2
1. Podstawy prawne	3
2. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej	6
3. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Przeciszów	8
3.1 Charakterystyka gminy Przeciszów	9
3.2 Skala zjawiska przemocy na terenie gminy Przeciszów	9
4. Analiza SWOT	11
5. Założenia programu	13
6. Cele programu	13
6.1. Cele główne	14
6.2. Cele szczegółowe	15
7. Adresaci programu	22
8. Realizatorzy programu	22
9. Spodziewane efekty	22
10. Zagrożenia	23
11. Miejsce i czas realizacji programu	23
12. Monitorowanie programu	23
13. Finansowanie programu	24
14. Uzasadnienie	24

WSTĘP

Rodzina to naturalna i podstawowa komórka społeczna, odpowiedzialna za rozwój i przetrwanie społeczeństwa. Od jej jakości zależy wartość społeczeństwa, jak również los jednostki. Rodzina aby poprawnie mogła wypełniać przypisane jej zadania musi funkcjonować prawidłowo. Dlatego też Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Jednym z zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny jest przemoc domowa. Jest to zjawisko społeczne występujące we wszystkich środowiskach i w każdej grupie społecznej niezależnie od wieku, pochodzenia, wykształcenia, majątku czy statusu. Problem nie tyle nowy, co raczej w ostatnich latach ulegający intensyfikacji i bardziej dostrzegalny w przestrzeni społecznej. Dotyka on rodziny i prowadzi do jej degradacji. Z uwagi, iż przemoc jest procesem długotrwałym, przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga podjęcia przez państwo działań o charakterze długoterminowym i holistycznym, by skutecznie zapobiegać temu zjawisku. Podstawowym aktem prawnym, regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Jego zadaniem jest wprowadzenie w życie działań mających na celu udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc domową oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2024-2030 wyznacza główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Przeciszowie, który został powołany zarządzeniem nr 98/2023 z dnia 11.10.2023 r. i skupia specjalistów różnych dziedzin w celu skutecznego reagowania na zjawisko przemocy domowej. Realizacja Programu będzie opierać się na następujących priorytetach: profilaktyka i edukacja społeczna, ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływania względem osób stosujących przemoc domową, doskonalenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Misją Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej, zwiększenie pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową w Gminie Przeciszów.

1. PODSTAWY PRAWNE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów został opracowany zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej 1 – z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535), która obowiązuje w zasadniczej części od dnia 22 czerwca 2023 r.

Ponadto, w niniejszym dokumencie uwzględniono podstawowe akty prawne, które współtworzą polski system przeciwdziałania przemocy domowej, czyli w szczególności:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 poz. 114 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 145 ze zm.),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- Ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.),
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.),

- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 37 ze zm.),
- Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2024 poz. 106 ze zm.),
- Ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2023 r. poz.1550 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870). Program jest skorelowany z następującymi Programami:
 - Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
 - Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Przeciszów,
 - Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Przeciszów,
 - Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Oświęcimskim.

22 czerwca 2023 r. weszły w życie ważne zmiany w przepisach dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, wprowadzone ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz.535). Przepisy zmieniły terminologię stosowaną w ustawie – pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową. Zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Również w w/w ustawie obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę; ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1). Nowelizacja rozszerza również dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne formy, tj. przemoc ekonomiczną oraz cyberprzemoc. Krąg osób, na które oddziałują zmienione przepisy ustawy zostały rozszerzone między innymi o byłego małżonka, byłego partnera, lub inną osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania.

W myśl nowej definicji osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujący i gospodarujący oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Podstawowa terminologia:

Osoba doznająca przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. **Osoba stosująca przemoc domową** to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Zmiany dotyczą m.in. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych i kuratorów sądowych. Ponadto nowelizacja wprowadza zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Zespołów Interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych ustanawia grupy diagnostyczno-pomocowe. Zmiany dotyczą również procedury „Niebieskie Karty”, jedną z nich jest wprowadzony obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze NK przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu. Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw poszerza od połowy sierpnia 2023 r. katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, m.in. o:

- zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej,
- zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy, lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej i przebywania na tym terenie.

2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.

2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.

3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.

4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.

5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

6. **Cyberprzemoc** – działanie istotnie naruszające prywatność osoby doznającej przemocy domowej lub wzbudzające w niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Mechanizmy przemocy:

Aby dobrze zrozumieć sytuację osób doznających przemocy domowej konieczne jest poznanie mechanizmów przemocy. Mechanizmy te powodują, że osoby krzywdzone trwają w takim związku i nie mają siły na zmianę swojej sytuacji.

- **Zjawisko „prania mózgu”** – jest to szereg zabiegów, celowych, systematycznych, które mają zmienić czyjeś przekonania, postawy, uczucia, potrzeby, aby manipulowana osoba działała zgodnie z oczekiwaniem osoby manipulującej; czyli osoba krzywdzona ma być całkowicie podporządkowana sprawcy przemocy. Metody stosowane w praniu mózgu to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzanie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc nagrody i kary.

- **Syndrom wyuczonej bezradności** – jest poddaniem się, zaprzestaniem działania, które wynika z przekonania, że i tak cokolwiek osoba krzywdzona zrobi, nie będzie miało to wpływu na jej sytuację. Taka postawa wynika z wcześniejszych doświadczeń, kiedy podejmowała próby przeciwdziałania przemocy, zakończone niepowodzeniem.

- **Proces wiktylizacji** – przejęcie tożsamości „ofiary”, przekonanie, że zasługuje na takie traktowania, że ponosi winę za przemoc.

- **Syndrom sztokholmski** – krzywdzona osoba, ma złe i dobre doświadczenia ze sprawcą przemocy, a to sprawia, że może stracić realny ogląd sytuacji i powodować przede wszystkim, że będzie wdzięczna sprawcy za chwile dobroci, objawy życzliwości

Cykle przemocy:

1. **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe,

2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych,

3. **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Skutki przemocy:

U osób doznających przemocy domowej obserwuje się szereg jej konsekwencji. Są to m.in.:

- zaniżone poczucie wartości,
- przekonanie o nieważności swoich potrzeb, marzeń, planów,
- poczucie braku wpływu na własne życie, braku siły, mocy wewnętrznej,
- rozwiniętą silną zależność,
- przekonanie, że nic nie zmieni mojej sytuacji (bierność),
- obniżony nastrój, drażliwość,
- dolegliwości psychosomatyczne,
- brak szacunku dla siebie,
- poczucie winy, obwinianie siebie za akty przemocy,
- zaburzenia snu,
- zaburzenia lękowe,
- zaburzenia depresyjne,
- problemy z nadużywaniem alkoholu, leków.

Skutki przemocy, jakie można zaobserwować u krzywdzonych dzieci:

- lęk, cierpienie, złość, gniew, poczucie winy, niskie poczucie własnej wartości,

- zaburzenia łaknienia, snu,
- zaburzenia lekowe i depresyjne,
- agresywne zachowania lub nadmierna uległość,
- zaburzenia somatyczne, obniżenie odporności,
- obgryzanie paznokci, niepokój, drżenie, jąkanie, tiki,
- zachowania ryzykowne, myśli samobójcze,
- słabe wyniki w nauce, powielanie wzorca przemocy,
- nieumiejętność budowania relacji z ludźmi.

3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE PRZECISZÓW

Problematyka przemocy domowej dotyka niestety również Gminę Przeciszów. Na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie Gminy Przeciszów działa Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- Oświaty,
- Ochrony zdrowia,
- Sądu.

Celem Zespołu jest usprawnienie systemu przepływu informacji pomiędzy instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy oraz reagowanie na zidentyfikowane problemy społeczne, w tym w szczególności przejawy przemocy domowej oraz zintegrowanie działań środowisk odpowiedzialnych za przemoc na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą. Praca z rodziną z problemem przemocy realizowana jest poprzez spotkania grup diagnostyczno-pomocowych, których zadaniem jest planowanie działań, monitorowanie sytuacji oraz organizowanie pomocy.

Diagnozę problemu sporządzono na podstawie danych zastanych – wyników badań i raportów dotyczących problemu przemocy, a także w oparciu o dane statystyczne pozyskane od wymienionych poniżej podmiotów:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie
- Zespołu Interdyscyplinarnego w Przeciszowie;
- Komisariatu Policji w Zatorze,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przeciszowie

3.1 CHARAKTERYSTYKA GMINY PRZECISZÓW

Gmina Przeciszów to gmina wiejska, położona w województwie małopolskim w powiecie oświęcimskim. Do gminy należą sołectwa Przeciszów, Piotrowice i Las.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku gminę zamieszkiwało 6537 osób w tym 3387 stanowiły kobiety a 3150 mężczyźni. W wieku przedprodukcyjnym 1249, produkcyjnym 3818, poprodukcyjnym 1470.

3.2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY PRZECISZÓW

Zjawisko przemocy domowej jest niewątpliwie jedną z wielu sytuacji kryzysowych, w jakiej należy podjąć skuteczne działania interwencyjne i wspierające. Jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym, wymagającym kompleksowych i skoordynowanych rozwiązań w obszarze jej zapobiegania. Poniższa część programu została przygotowana na podstawie danych statystycznych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych (wcześniej roboczych) w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj działania	Wskaźniki	2021	2022	2023	
Funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych (ZI) oraz grup diagnostyczno – pomocowych (GDP)	Liczba zespołów interdyscyplinarnych	1	1	1	
	Liczba posiedzeń zespołów	4	4	5	
	Liczba osób objętych pomocą ZI i GDP	ogółem	21	19	19
		w tym kobiety	11	14	14
		W tym mężczyźni	7	5	5
		W tym dzieci	3	0	0
	Liczba grup diagnostyczno- pomocowych	10	18	12	
	Liczba posiedzeń grup diagnostyczno- pomocowych	17	12	12	
	Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno- pomocowych	10	19	19	

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Przeciszów

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Jest stosowana w obszarach planowania. W przypadku Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu polityki społecznej oraz szans i zagrożeń jakie przed nim stoją. Opracowana diagnoza problemu zjawiska przemocy domowej w gminie Przeciszów oraz potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez profesjonalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, pozwoliły na sporządzenie analizy SWOT.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">·kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne;·zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach, na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej, tablicy ogłoszeń;·doświadczenia, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny, zwłaszcza tej uwikłanej w przemoc, znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,·zaangażowanie oraz dobra współpraca podmiotów z terenu Gminy Przeciszów w działaniach na rzecz dzieci i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy·zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem przemocy oraz uzależnienia dostępu do specjalistycznego wsparcia;·upowszechnienie wśród dzieci i młodzieży działań informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy.	<ul style="list-style-type: none">·zjawisko silnie zakorzenione w środowisku;·brak narzędzia wykonawczego wobec sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjnoedukacyjnych;·brak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy;·zbyt małe zaangażowanie przedstawicieli niektórych instytucji zobowiązanych do realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;·brak zainteresowania programami korekcyjno - edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc domową·brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych·bierność świadków przemocy
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> ·możliwość wykorzystania istniejących przepisów prawa pozwalających na skuteczniejszą izolację sprawców od ofiar przemocy; ·rosnąca świadomość społeczna dotycząca problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz zmiana postaw społecznych; ·zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień oraz przemocy domowej; ·wzrost kompetencji pracowników oraz instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ·brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, ·poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc; ·zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w zawieszeniu; ·istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej; ·niski poziom zaufania do instytucji pomagających i niechęć do współpracy ze strony rodzin; ·niedostateczna liczba kadry specjalistycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy. ·brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy ·bierności i niechęć ze strony osób doświadczających przemocy do poprawy własnej sytuacji czego skutkiem jest wycofywanie zeznań z procedury karnej w sprawach związanych ze stosowaniem przemocy ·manipulowanie faktami w celu uzyskania własnych korzyści w sprawach rozwodowych, podziału majątku a także opieki nad dziećmi
---	---

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Podstawą Programu jest zasada interdyscyplinarności zakładająca, że wszelkie działania na rzecz pomocy w rodzinie dotkniętej problemem przemocy muszą być planowane i realizowane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji. Istotne znaczenie ma koordynacja działań i rzeczywista współpraca między instytucjami działającymi na rzecz rodziny będącej w kryzysie.

Program cechuje także:

1. **Systematyczność** - rozumiana jako możliwość rozwoju spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy. Ogniwem tego systemu są pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zaangażowani bezpośrednio w pomoc poszczególnym członkom rodziny uwiękłej w przemoc domową.

2. **Kompleksowość** – przemoc została ujęta w Programie jako zjawisko złożone, wieloaspektowe rozpatrywane w perspektywie prawnej, psychologicznej, społecznobytowej i moralnej. Uwzględnienie tylu aspektów przemocy domowej pozwala na pełniejszą jej diagnozę, na dostrzeżenie jej skutków i konsekwencji. Szerszy kontekst zjawiska wskazuje także więcej możliwości oddziaływania w celu zapobiegania przemocy.

3. **Efektywność** – Program zakłada pełną realizację celów i priorytetów działań w oparciu o diagnozę problemu oraz dokładne poznanie zjawiska. Monitorowanie Programu prowadzić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Preciszowie, na podstawie zebranych informacji, przekazywanych przez jednostki uczestniczące w jego realizacji. Wskaźniki osiągnięcia celów będą mierzone systematycznie w okresach rocznych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Preciszowie do dnia 31 marca każdego roku przedłoży radzie gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

6. CELE PROGRAMU

6.1. Cele główne:

Celem programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej,
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy domowej i zwiększenie dostępności pomocy,

3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową

Cele główne będą realizowane m.in. przez:

- 1) systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy domowej,
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy domowej,
- 3) wsparcie rodzin dotkniętych przemocą domową,
- 4) edukację społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy domowej,
- 5) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy domowej,
- 6) oddziaływanie na sprawców przemocy domowej

6.2.Cele szczegółowe programu

Cel 1.

Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w Gminie Przeciszów

L p.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy domowej	a) Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja, b) Przeprowadzanie badań ankietowych wśród mieszkańców gminy	-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie -Zespół Interdyscyplinarny, -Komisariat Policji -GKRPA w Przeciszowie -Szkoły z terenu gminy Przeciszów, -inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	Działania ciągłe 2024-2030

Cel 2.

Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Lp.	Zadania	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową, c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym d) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc	-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie -Zespół Interdyscyplinarny, -Komisariat Policji -GKRPA w Przeciszowie -inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	Działania ciągłe

		<p>domową,</p> <p>e) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,</p> <p>f) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej,</p> <p>d) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,</p> <p>e) występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej</p> <p>g) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych.</p>		
--	--	---	--	--

Cel 3

Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą

Lp.	Zadania	Działania	Realizatorzy/partnerzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy domowej	a) nawiązanie współpracy z instytucjami zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy, b) udzielanie świadczeń pieniężnych	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie	Działania ciągłe
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	a) prowadzenie pracy socjalnej b) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Konsultacyjnego c) edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie - Placówki oświatowe - Zespół Interdyscyplinarny, - Punkt Konsultacyjny, - Komisariat Policji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu	
3.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	a) motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjnym – edukacyjnym dla sprawców przemocy, b) organizowanie grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych i ofiar dotkniętych przemocą (w miarę potrzeb)	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie - Komisariat Policji - Zespół Interdyscyplinarny, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu	

Cel 4

Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą domową

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy domowej	a) podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy domowej poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy sytuacjach doświadczania przemocy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Komisariat Policji - Placówki oświatowe, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Zespół Interdyscyplinarny, - Służba zdrowia - kuratorzy	2024 - 2030

		<p>domowej</p> <p>b) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki,</p> <p>c) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,</p> <p>d) współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej</p>		
--	--	---	--	--

Cel 5

Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań

Lp.	Zadania	Działanie	Realizatorzy/partnerzy	Termin realizacji
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy domowej	<p>a) uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy domowej, realizacji procedury Niebieskiej Karty (szkolenia wspólne i resortowe),</p> <p>b) organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego</p>	<p>a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie</p> <p>b) Komisariat Policji w Zatorze</p> <p>c) Placówki oświatowe,</p> <p>d) Zespół Interdyscyplinarny,</p> <p>e) kuratorzy</p>	Działania ciągłe

7. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są:

- 1) Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- 2) Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- 3) Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą

8. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie,
- 3) Komisariat Policji w Zatorze,
- 4) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 5) Punkt Konsultacyjny,
- 6) Placówki oświatowe,
- 7) Świetlice,
- 8) Ochrona zdrowia,
- 9) Gminna Biblioteka Publiczna w Przeciszowie.

9. SPODZIEWANE EFEKTY

- 1) Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy,
- 2) Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą domową na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska na terenie Gminy Przeciszów,
- 3) Zwiększenie skuteczności działań,
- 4) Zmiana postaw społecznych wobec przemocy.

10. ZAGROŻENIA DLA REALIZACJI PROGRAMU

- występowanie sprzeczności pomiędzy istniejącymi przepisami prawa, a możliwością ich zastosowania w praktyce przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości;
- opór społeczności gminnej wobec korzystania z poradnictwa specjalistycznego;
- brak działań wolontariackich na terenie gminy;
- słaba kondycja moralna i ekonomiczna rodzin;
- negatywne wzorce zachowań społecznych;
- stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej;
- ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy i niechęć do współpracy;
- brak odpowiedniej infrastruktury mieszkaniowej umożliwiającej skuteczne odizolowanie agresora;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- alkoholizm w rodzinach

11. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany na terenie gminy Przeciszów w latach 2024-2030. Wdrażanie rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej.

12. MONITOROWANIE PROGRAMU

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana a monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Preciszowie na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu. Ostateczne efekty podsumowane zostaną w raporcie po zakończeniu jego realizacji. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

1. Liczba osób/rodzin objętych pomocą,
2. Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
3. Ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
4. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
5. Ilość uczestników grup wsparcia,
6. Liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”,
7. Liczba ofiar przemocy domowej,
8. Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych,
9. Liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy,
10. Liczba interwencji związanych z przemocą domową.

13. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Preciszów, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Uzasadnienie

Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest zadaniem własnym gminy i wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej – z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, która obowiązuje w zasadniczej części od 22 czerwca 2023 r. Realizacja programu to obowiązkowy i niezbędny element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Program ma stanowić podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które będą podejmowane w ramach gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Dokument wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do zniwelowania problemu przemocy oraz zminimalizować jego skutki. Program został opracowany przez Zespół Interdyscyplinarny. Dokument będący załącznikiem do niniejszej uchwały jest efektem prac przedstawicieli jednostek i instytucji statutowo zajmujących się pracą na rzecz rodziny i dziecka. Zakłada się realizację zadań wynikających z obowiązujących aktów prawnych, dążenie do wzmocnienia wypracowanego systemu i dotychczasowych działań podejmowanych na terenie gminy, a także monitoring, ewaluację jako metody wspierania rozwoju zawodowego jego realizatorów.

Wobec powyższego przyjęcie uchwały przez Radę Gminy Preciszów jest zasadne.